

Pressmeddelande

2025-04-07

Världshälsodagen: Så stärker Mercy Ships den holistiska vården för spaltpatienter på Madagaskar

Årets tema för Världshälsodagen, "En hälsosam start för en hoppfull framtid", sätter fokus på det akuta behovet av att förhindra dödsfall bland mödrar och nyfödda. Varje år dör cirka 300 000 kvinnor av komplikationer vid graviditet och förlossning, medan miljontals barn föds döda eller avlider inom sin första månad i livet. Denna kris är som mest akut i låginkomstländer, där säker kirurgi är en bristvara på grund av läkar- och resursbrist, samt bristande infrastruktur.

"Att ha rätt till grundläggande vård, som att få tillgång till en operation, är både en mänsklig rättighet och något som förändrar livssituationen och framtiden för tusentals barn och vuxna. Mercy Ships uppdrag är därför långsiktigt och bygger både på att tillhandahålla gratis operationer men också utbildning för sjukvårdspersonal för att bidra till en mer hållbar sjukvård framåt", kommenterar Stefan Sonesson, Sverigechef Mercy Ships.

En av de vanligaste medfödda ansiktsmissbildningarna i dessa områden är läpp-käk-gomspalt, en defekt som drabbar ungefär ett av 500-700 födda barn. ([Plastic and Reconstructive Surgery, 2012](#)). Utan kirurgisk behandling kan barn med denna diagnos ha svårt att amma och få i sig tillräckligt med näring, vilket i värsta fall leder till undernäring och död.

I de länder där Mercy Ships verkar är kirurgisk behandling ofta en ouppnåelig dröm. Men för de barn som får chansen till operation ombord på sjukhusfartyget *Africa Mercy*[®], börjar resan ofta med näringsprogrammet *Infant Feeding Program*. Där ges barnen den näringsrika föda de behöver för att orka genomgå en livsförändrande operation. Dessa insatser ger inte bara en hälsosam start i livet, utan också hopp om en bättre framtid – precis i linje med världshälsodagen.

En ny början efter 22 år med läppspalt

För 22-åriga Joseph, en bonde från Madagaskar, blev vägen till förändring lång och ensam. Han växte upp med en läppspalt, vilket ledde till social isolering och försvårade livsmöjligheter. "Om jag hade haft vänner, skulle jag inte ha vandrat ensam," säger han om den 12 timmar långa promenaden till *Africa Mercy*[®] i Toamasina.

Drömmarna fanns där, men begränsningarna var tydliga. "Jag ville utbilda mig och en dag bli politiker... men det var omöjligt på grund av min diagnos." Rädslan hindrade honom från att söka hjälp år 2016, men när Africa Mercy® återvände 2024 tog han mod till sig och genomgick den operation som förvandlade hans liv. Josephs resa visar vikten av att bryta barriärer och tillgängliggöra livsavgörande sjukvård.

Kirurgen som fann sitt kall

Vid operationsbordet stod den australiensiska plastikkirurgen Dr. David Chong, som först kom till Madagaskar 1996 som ung läkare och gick ombord på på Mercy Ships tidigare fartyg *Anastasis*. "Jag minns hur starkt påverkad jag blev första gången jag steg ombord," säger han. "Då föddes en längtan att göra mer för att förbättra den globala hälsan"

Under åren fortsatte Dr. Chong att arbeta som volontär med Mercy Ships och andra ideella organisationer i Madagaskar, och återvände flera gånger i takt med att hans medicinska kunskap växte. År 2024 återvände han till Madagaskar med Mercy Ships som expert på kirurgi för läpp-käk-gomspalt. Han förklarar varför vuxna som Joseph ofta lever med obehandlad läppspalt i många år i landet:

"Madagaskar står inför både utbredd fattigdom och en bristande infrastruktur som gör att många samhällen förblir isolerade."

Världsbanken klassificerar Madagaskar som ett låginkomstland (LIC), där över [80 % av befolkningen lever under fattigdomsgränsen](#). Denna ekonomiska utsatthet begränsar tillgången till sjukvård, vilket leder till försenade behandlingar och dåliga hälsoutfall för många. Ändå är budskapet på Världshälsodagen tydligt: Alla har rätt till grundläggande sjukvård, oavsett ekonomisk status.

Mitt i denna läkar- och resursbrist samt bristande infrastruktur betonar Dr. Chong landets outnyttjade potential, särskilt dess engagerade sjukvårdspersonal:

"Trots ett bristfälligt hälsosystem finns oerhört talangfulla vårdprofessionella."

Stärka sjukvården för framtida generationer

År 2024, medan Africa Mercy gjorde gratis operationer i Madagaskar, samarbetade Mercy Ships och organisationen Operation Smile för att utbilda och handleda lokalvårdspersonal inom omfattande läpp-käk-gomspaltsvård. I samarbete med den madagaskiska regeringen och genom Mercy Ships utbildningsprogram fick madagaskiska kirurger, anestesiläkare, sjuksköterskor inom nutrition och talterapi samt en tandläkare – som arbetade ideellt i landet med Operation Smile – specialiserad utbildning ombord. Dr. Chong spelade en nyckelroll i att leda denna utbildningsinsats.

Lokala kirurger med hjärta för de utsatta

Att se patienter som Joseph ombord på Africa Mercy förvånade inte den madagaskiske barnkirurgen och professorn Romain Raheriso som flyttade med sin familj till Toamasina för att etablera barnkirurgi på ett offentligt sjukhus och undervisa vid medicinska fakulteten. Hans äldsta patient med läppspalt var en 66-årig kvinna.

"Vi frågade henne varför hon fortfarande ville genomgå operation vid sin ålder, och hon svarade: "I 66 år har jag velat bära läppstift och smink som alla andra kvinnor," berättar professor Romain.

Trots sitt engagemang är han smärtsamt medveten om bristerna i systemet. "Vi har inte tillräckligt många madagaskiska kirurger som verkligen behärskar kirurgi för läpp-käk-gomspalt," säger han och belyser en av sjukvårdens största utmaningar.

Att bygga en heltäckande vård för läpp-käk-gomspalt i Madagaskar

Utbildningen omfattade också viktiga aspekter av vård vid läpp-käk-gomspalt, såsom näringslära, talterapi och tandvård. Denna holistiska strategi för att stärka Madagaskars sjukvårdssystem är ett exempel på det som Dr. Chong beskriver som "diagonal utveckling". "Vi tar väl hand om patienten, men vi söker också sätt att skapa långsiktig förändring," betonar han.

Detta uppdrag är djupt personligt för barnsjuksköterskan och näringsfysiologen Nivoharilala Niry Rakotoarimanana, som deltog i utbildningen. Hon brinner för att hitta lösningar för att minska undernäring bland madagaskiska barn, särskilt de med läpp-käk-gomspalt.

När hon arbetade tillsammans med volontärdietister ombord på *Africa Mercy* lärde sig Niry hur man kan stödja patienter med rätt näring före och efter operation. "Jag har verkligen lärt mig mycket – inte bara teoretiskt, utan vi har också fått möjlighet att delta i det praktiska arbetet," säger hon.

En annan avgörande del av vården vid läpp-käk-gomspalt är talterapi. Operationen är bara början på återhämtningen; för att återställa talförmågan fullt ut krävs expertis från en talterapeut.

"I ett land som Madagaskar finns det inga talterapeuter," säger Dr. Chong. "Så hur kan vi erbjuda en helhetslösning för vård vid läpp-käk-gomspalt om det inte finns några talterapeuter?"

Svaret ligger i utbildning och att stärka individer som Alida Rasoamanantena, en universitetsstudent som studerar språkvetenskap och drömmer om att bli talterapeut. Ombord på *Africa Mercy* fick Alida handledning av den australiensiska volontären och talterapeuten Christina Petherick för att utveckla sina färdigheter inom tal- och språkterapi.

Skapa en frisk och hoppfull framtid

En [obstetrisk fistel klinik](#) i Madagaskar skapar hopp och läkedom madagaskiska kvinnor som saknar tillgång till vård. Kliniken bemannas av madagaskiska vårdpersonal som utbildades för flera år sedan i samarbete med Mercy Ships. Den är ett exempel på den långsiktiga påverkan som samarbeten inom sjukvården kan ha och hjälper kvinnor som har drabbats av långvariga förlossningskomplikationer utan att få rätt medicinsk hjälp i tid.

"Det enda sättet att verkligen skapa förändring är genom kunskap... genom att stärka människor och förespråka förbättringar," säger Dr. Chong och tillägger att "jag tror inte att det finns något större sätt att visa kärlek."

Genom att stärka vårdpersonal hjälper Mercy Ships till att skapa en långsiktig, hållbar förändring – och göra drömmen om hälsa och en hoppfull framtid till verklighet i Madagaskar.

Bilder:

1. Joseph, 22-årig läpp- och gomspaltspatient visar fotot på hur han såg ut innan gratis operation ombord på *Africa Mercy*
2. Dr David Chong med läpp- och gomspaltspatient och anhörig
3. Nivoharilala Niry Rakotoarimanana, sjuksköterka inom nutrition som deltar i utbildningsprogrammet, handleds av Kerry Andersen, nutritionist
4. Alida Rasoamanantena, deltagare i utbildningsprogrammet för talterapi, får handledning av telterapeuten Christina Petherick
5. Joelle Horace, deltagare i kirurgutbildningsprogrammet, tillsammans med Dr David Chong, Maxillofacial Head and Neck Surgeon, och kirurgen Sofii Tykhomyrova, under operationerna

FÖR MER INFORMATION

Stefan Sonesson, Sverigechef Mercy Ships, stefan.sonesson@mercyships.org , +46 730 40 02 05

Birgitta Plyhm, PR Mercy Ships Sverige, birgitta@plyhm.se , +46 707 77 12 90

Emelie Rönnerfors, Presskontakt, emelie.ronnerfors@mercyships.org , +46 736 83 77 26

Stanley Ekelund, Insamlingsansvarig Mercy Ships Sverige, stanley.ekelund@mercyships.org , 46 760 74 72 45

OM MERCY SHIPS

Mercy Ships ger, via sina sjukhusfartyg, gratis högklassig sjukvård till dem med minst tillgång till säker kirurgi. Mercy Ships är en internationell idéburen hjälporganisation på kristen grund. För att ge bestående effekter har organisationen under de senaste tre decennierna fokuserat på partnerskap med länder i Afrika. Mercy Ships samverkar med nationella partners, erbjuder utbildning för lokal hälso- och sjukvårdspersonal samt arbetar med uppbyggnad av medicinsk infrastruktur.

Varje år tjänstgör mer än 3 000 volontärer från över 60 länder ombord på världens två största civila sjukhusfartyg, *Africa Mercy*[®] och *Global Mercy*[™]. De är kirurger, tandläkare, sjuksköterskor, vårdutbildare, kockar, sjömän och ingenjörer som ger av sin tid och kompetens. Mercy Ships grundades 1978 och har kontor i 16 länder samt ett afrikanskt center i Dakar, Senegal. För mer information, besök mercyships.se och följ @MercyShipsSverige på sociala medier.

www.mercyships.se

